

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

Zandweg 17 te Ammerzoden

Rapportnummer 13-0190

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna

Zandweg 17 te Ammerzoden

oktober 2013

Rapportnummer: 13-0190

In opdracht van: BTA-Design
Vossenstraat 5-5a
5482 WC Schijndel

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Bu
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	1
1.3	Zorgplicht	1
1.4	Leeswijzer	2
2	Plangebied	3
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	3
2.2	Voorgenomen plannen	5
3	Methode	7
4	Natuurwaarden	8
4.1	Beschermde gebieden	8
4.2	Beschermde soorten	9
4.2.1	Flora	9
4.2.2	Vlinders en libellen	9
4.2.3	Mieren en kevers	9
4.2.4	Vissen	10
4.2.5	Reptielen en amfibieën	10
4.2.6	Vogels	11
4.2.7	Zoogdieren	11
5	Conclusies	13
	Geraadpleegde bronnen	14
	Bijlage 1 Wet- en regelgeving	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het kader van de bestemmingsplanprocedure vanwege het voornemen tot het realiseren van een nieuwe champignonloods en het creëren van een speellandschap aan de Zandweg 17 te Ammerzoden, gemeente Maasdriel, is het noodzakelijk een quickscan flora en fauna uit te voeren. Door middel van de quickscan wordt in beeld gebracht of de ontwikkeling in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden. Hierbij wordt gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en soortgerichte bescherming.

1.2 Doel

Het doel van dit onderzoek is om te bepalen of de voorgenomen ontwikkeling binnen het plangebied mogelijk kunnen leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming is hierbij de Flora- en faunawet van belang. Gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (o.a. Natura 2000) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in de tabellen van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet. Ook wordt bepaald op welke wijze en in welke mate de voorgenomen werkzaamheden invloed hebben op deze soorten. Op basis daarvan kan worden vastgesteld welke eventuele maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden, om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht (ex. artikel 2) opgenomen: “een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

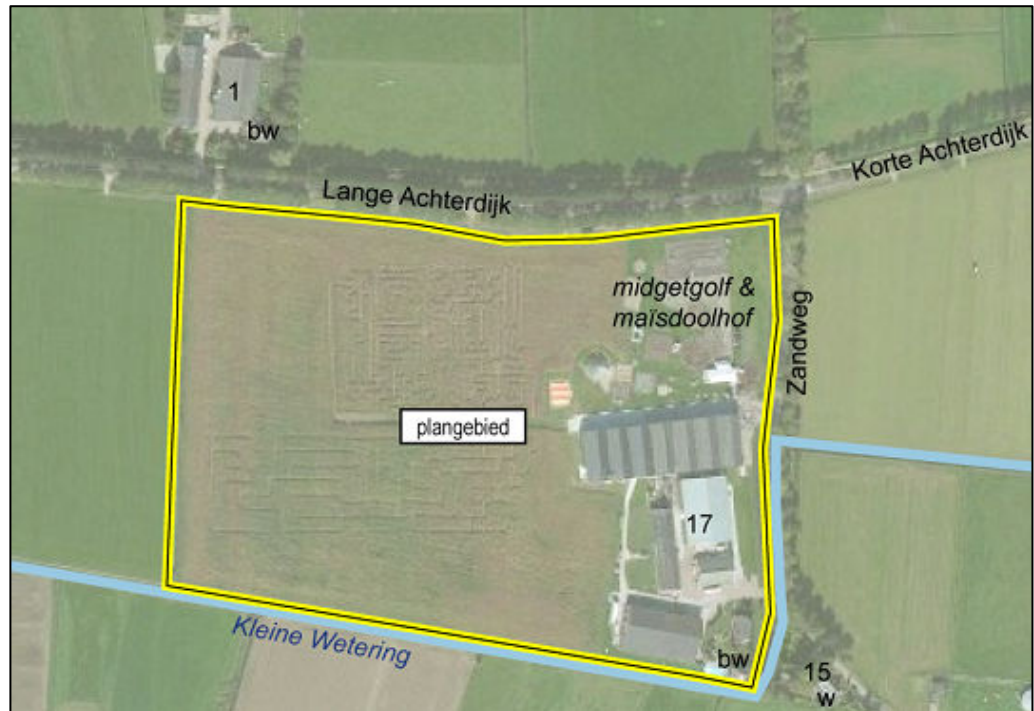
Het plangebied betreft een gedeelte van het terrein van champignonkwekerij De Hopwaag. Het bedrijf ligt aan de Zandweg 17 te Ammerzoden, gemeente Maasdriel, zie figuur 1.

Het plangebied betreft een champignonkwekerij met een woonhuis en een aantal loodsen met daarlangs aan de noordzijde verharding.

Ten noorden van de loodsen ligt een speelterrein van kort gemaaid grasland met onder andere een midgetgolfbaan, een eetgelegenheid en een springkussen. De oostkant van het perceel is volledig ingericht als maïsdoolhof waarvan de rand is ingezaaid met een bloemenmengsel (figuur 2).

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rode cirkel) (bron: Bing Maps)

Figuur 2. Begrenzing plangebied (gele lijn)

Foto 1. Gebied ten noorden van de loodsen

Foto 2. Speelsterrein met rechts de loodsen

Foto 3. Gebied ten noorden van de loodsen

Foto 4. Maïsdoolhof met bloemenrand en grasveld

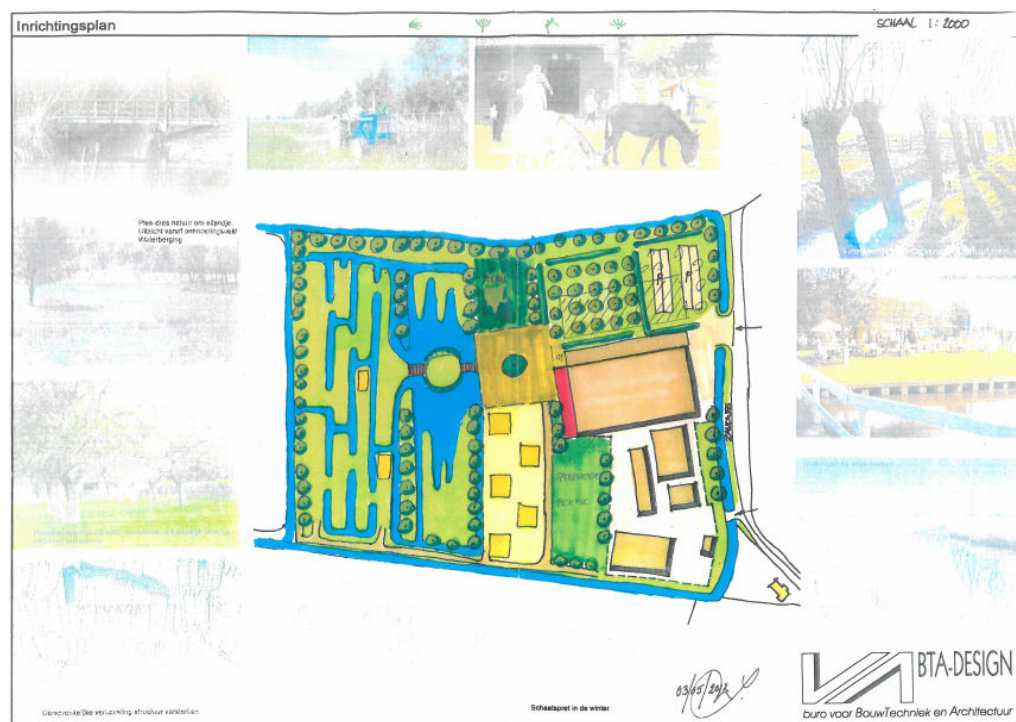
Foto 5. Ingang maïsdoolhof

Foto 6. Kort gemaaid gras en maïsdoolhof

2.2 Voorgenomen plannen

Het is het voornemen van de initiatiefnemer om het terrein van het maïsdoolhof en speelterrein her in te richten (figuur 3). Tevens is de initiatiefnemer voornemens ten noorden van de loodsen van de champignonkwekerij een nieuwe loods te realiseren. Hiervoor wordt het nieuwe bouwblok iets verandert ten opzichte van het huidige vigerende bouwblok (figuur 4).

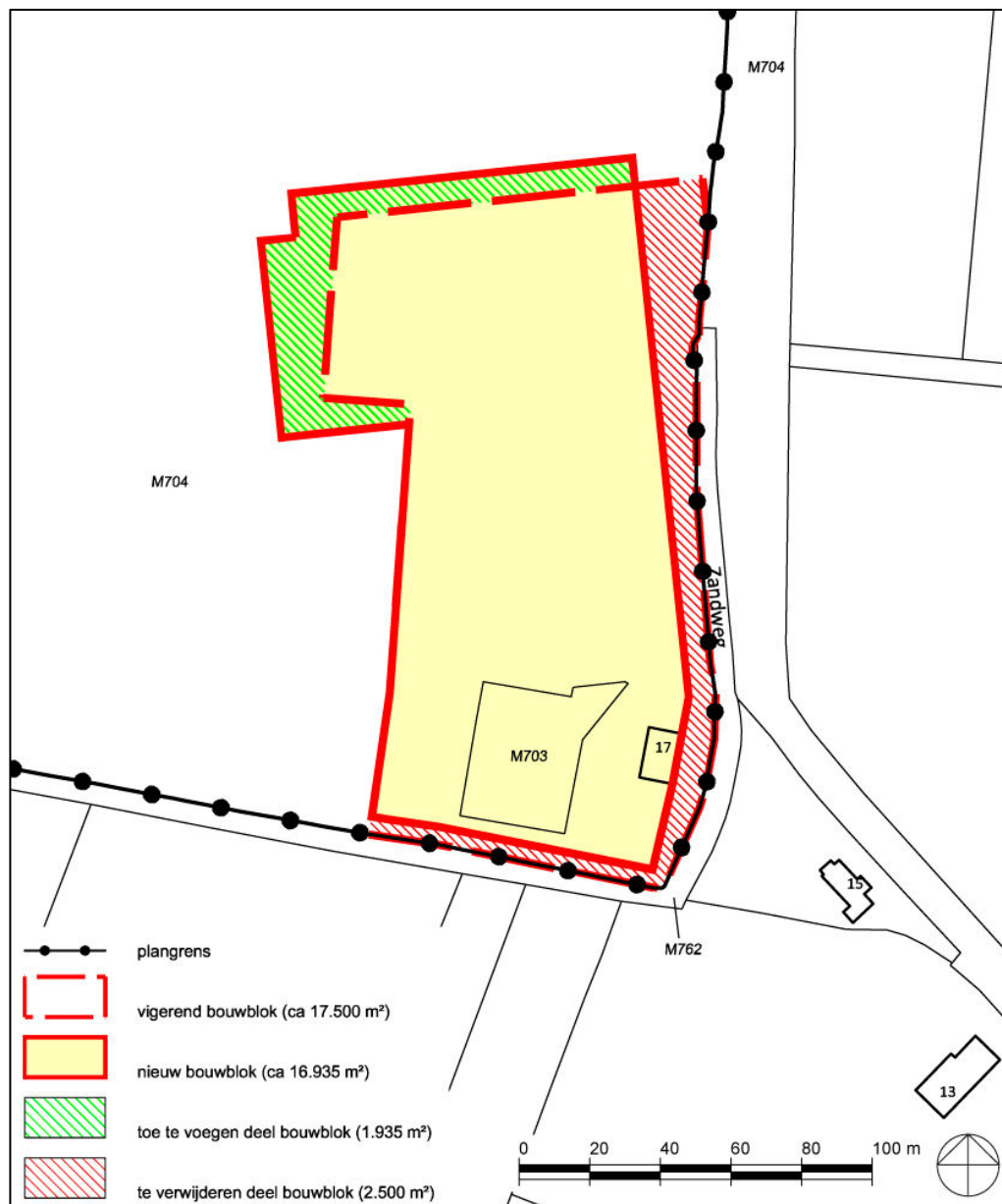

Figuur 3. Voorlopig schetsontwerp speellandschap

Het schetsontwerp speellandschap (figuur 3) is een ruwe indicatie. Er wordt momenteel gewerkt aan een definitief inrichtingsplan. De elementen die in het speellandschap gaan komen zijn zaken in de orde van:

- + Parkeerplaats voor 60 auto's
- + Waterpartij (hooguit 30 cm diep en 1.500 m² groot)

- + Maïsdoolhoven
- + 'blote voetenpad'
- + Mogelijk speeltoestellen
- + Boomgaardje

Figuur 4. Nieuwe bouwblok champignonkwekerij

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van de websites Waarneming.nl en Telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen. De gegevens over vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders en libellen zijn onder andere uit dergelijke atlassen afkomstig.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natuurbeschermingswet 1998 gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en de EHS in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle in het plangebied aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van hollen, uitwerpselen, prooi-resten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 8 oktober 2013 in de middag onder de volgende weersomstandigheden: bewolkt, droog, matige wind en circa 18 graden Celsius.

4 Natuurwaarden

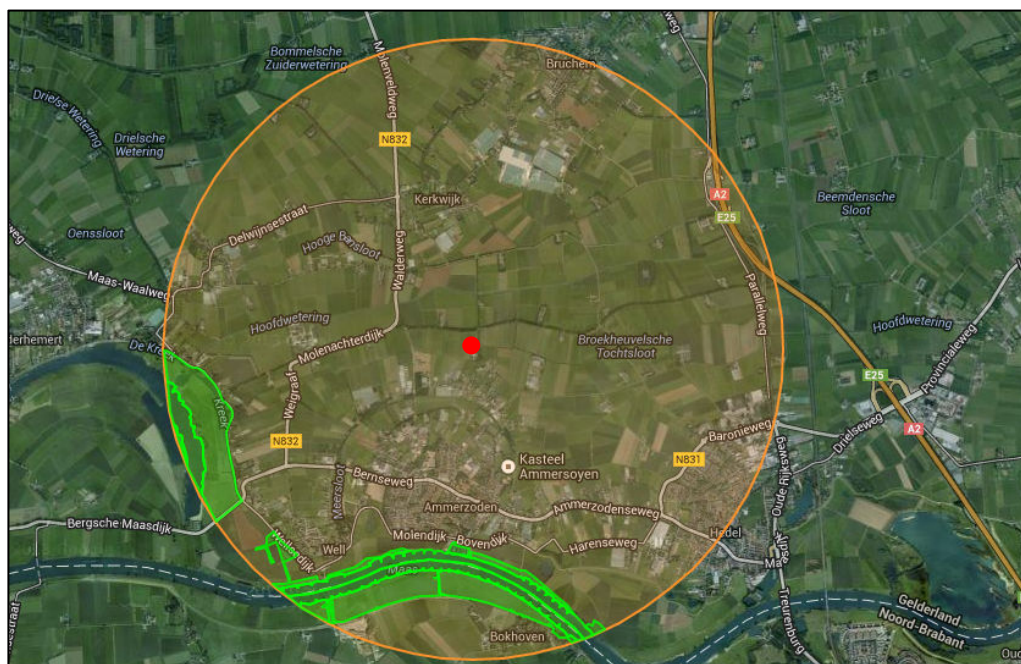
4.1 Beschermde gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van Economische Zaken (EZ) blijkt dat op ongeveer 6,5 kilometer ten noordoosten van het plangebied het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal ligt. Op ongeveer 7,5 kilometer ten zuiden van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek.

Ecologische Hoofdstructuur

Zoals blijkt uit de gebiedendatabase van het Ministerie van EZ en de gegevens van de provincie Gelderland maakt het plangebied geen onderdeel uit van de EHS. Het dichtstbijzijnde gebied dat tot de EHS behoort ligt ongeveer 1.800 meter ten zuiden van het plangebied (figuur 5).

Figuur 5. Ligging van het plangebied (rode stip) t.o.v. de EHS (groen), bron Ministerie van EZ

Effectbeoordeling

De voorgenen plannen zullen gezien de grote afstand tot de beschermde gebieden en de kleinschaligheid van de plannen geen effect hebben op de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden of de EHS.

Conclusie

Voorgenomen plannen zullen gezien de kleinschalige aard van de plannen en de grote afstand tot beschermde gebieden geen effect hebben op Natura 2000-gebieden of de EHS.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of er mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.

4.2.1 Flora

Het plangebied bestaat uit verharding, een maïsakker en een kort gemaaid grasveld. Beschermde planten zijn in het plangebied niet aangetroffen en worden niet verwacht, er zijn geen geschikte biotopen aanwezig voor beschermde plantensoorten.

Conclusie

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten aanwezig.

4.2.2 Vlinders en libellen

Uit de atlas De dagvlinders van Nederland (2006) en de website van De Vlinderstichting blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen beschermde dagvlinders voorkomen. Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat er in het plangebied ook geen geschikte biotopen aanwezig zijn voor het voorkomen van beschermde dagvlindersoorten. Beschermde dagvlinders hebben specifieke habitateisen; het plangebied voldoet hier niet aan.

Uit de atlas De Nederlandse libellen (2002) en de website libellennet.nl blijkt dat rivierrombout in de omgeving van de Maas voorkomt. De rivierrombout is een soort van rivieren en grote beken, vooral op plaatsen waar zand of slib is afgezet. Het plangebied voldoet hier niet aan.

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig, dus er is geen voortplantingsbiotoop voor libellen aanwezig in het plangebied. Het is wel mogelijk dat libellen incidenteel in het plangebied foerageren. Het plangebied is niet van belang voor foeragerende libellen.

Conclusie

In het plangebied komen geen beschermde dagvlinder- of libelsoorten voor.

4.2.3 Mieren en kevers

Beschermde soorten mieren en houtkevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen als oude (naald)bossen. Deze biotopen zijn niet aanwezig in het plangebied.

Beschermde waterkevers zijn afhankelijk van grote wateren. Doordat in het plangebied geen oppervlaktewater aanwezig is, is geen leefgebied voor

waterkevers aanwezig. Het voorkomen van beschermde waterkevers in het plangebied kan worden uitgesloten.

Conclusie

Er komen geen beschermde soorten mieren en/of kevers voor in het plangebied.

4.2.4 *Vissen*

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig, waardoor er geen vissen voorkomen. Er is daarom ook niet nader onderzocht welke vissoorten in de buurt van het plangebied voorkomen.

Conclusie

In het plangebied komen geen vissen voor.

4.2.5 *Reptielen en amfibieën*

Uit gegevens van RAVON blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende beschermde amfibieënsoorten voorkomen: kleine watersalamander (FFtabel 1), kamsalamander (FFtabel 3), gewone pad (FFtabel 1), rugstreeppad (FFtabel 3), bruine kikker (FFtabel 1) en het groene kikker-complex van FFtabel 1.

Volgens de gegevens van RAVON komen in de omgeving van het plangebied geen reptielen voor.

Door het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied is er geen voortplantingsbiotoop aanwezig voor amfibieën. Het plangebied is door het huidige gebruik matig geschikt als landbiotoop voor algemeen voorkomende amfibieën van FFtabel 1.

De rugstreeppad is een typische pioniersoort, die in hoofdzaak voorkomt in terreinen met een hoge natuurlijke of door mensen ingebrachte dynamiek. Daarnaast kan hij ook in meer stabiele milieus als graslandpolders en heidegebieden voorkomen. De soort is een goede kolonisator en kan snel geschikte locaties bezetten (soortenstandaard rugstreeppad). Het plangebied bestaat uit verharding, een maïsakker en kort gemaaid grasland en vormt derhalve geen geschikt leefgebied voor de rugstreeppad. Het voorkomen van de rugstreeppad in het plangebied kan redelijkerwijs worden uitgesloten. Ook voor de kamsalamander vormt het plangebied geen geschikt leefgebied. De kamsalamander is een soort met een voorkeur voor kleinschalige landschappen met bospercelen, heggen en struwelen (RAVON).

Effectbeoordeling

Het plangebied is matig geschikt als landbiotoop voor algemene amfibiesoorten (FFtabel 1). Het herinrichten van het terrein zal geen effect hebben op deze amfibiesoorten. Na de herinrichting wordt het plangebied mogelijk meer geschikt voor algemene amfibieënsoorten als er in het ontwerp

voor meer groene elementen, zoals struwelen of een boomgaard wordt gekozen.

Mitigerende of compenserende maatregelen

Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling. Het is niet noodzakelijk te mitigeren of compenseren voor soorten van FFtabel 1.

Conclusie

Mogelijk vinden amfibieën van FFtabel 1 landhabitat in het plangebied. Het is niet noodzakelijk om te mitigeren of compenseren voor soorten van FFtabel 1.

4.2.6 *Vogels*

Het plangebied biedt mogelijkheden voor vogels om te foerageren. Binnen het plangebied zijn voor vogels geen mogelijkheden tot nestelen aanwezig. Verblijfplaatsen en/of sporen van vogelsoorten waarvan het nest jaarrond beschermd is, zijn niet waargenomen.

Effectbeoordeling

Als gevolg van de voorgenomen plannen zal er foerageergebied verdwijnen. Er is echter voldoende alternatief beschikbaar in de omgeving van het plangebied. Effecten op foerageergebied zijn daarom uitgesloten.

Conclusie

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor algemene cultuurvolgende- en struweelvogelsoorten (FFtabel vogels). De voorgenomen plannen zullen geen negatief effect hebben op vogels. In het plangebied zijn geen nesten aanwezig die jaarrond beschermd zijn.

4.2.7 *Zoogdieren*

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997) en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, franjestaart, baardvleermuis, Brandts vleermuis en watervleermuis (alle FFtabel 3) voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Het plangebied is matig geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Er staan geen bomen met holten in het plangebied of gebouwen in het plangebied aanwezig die geschikt zijn voor vleermuizen, waardoor verblijfplaatsen van vleermuizen zijn uit te sluiten.

Overige zoogdieren

Het plangebied kan tevens (onderdeel van) het leefgebied vormen van soorten als egel, konijn en diverse muizensoorten (alle FFtabel 1).

Effectbeoordeling

Mogelijk benut een aantal grondgebonden zoogdieren (FFtabel 1) het plangebied als (onderdeel van hun) leefgebied.

Het plangebied is matig geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Doordat in de omgeving voldoende geschikt foerageergebied beschikbaar blijft, hebben de ontwikkelingen geen negatief effect tot gevolg ten aanzien van het foerageergebied. Aanleggen van een boomgaard of het planten van andere groenstructuren zal een positief effect hebben op vleermuizen.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de zoogdiersoorten van FFtabel 1.

Conclusie

Het plangebied is voor een aantal grondgebonden zoogdieren van FFtabel 1 geschikt als (onderdeel van hun) leefgebied. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de zoogdiersoorten van FFtabel 1.

De voorgenomen ontwikkelingen hebben geen negatief effect op mogelijk aanwezig foerageergebied of vliegroutes van vleermuizen (FFtabel 3).

5 Conclusies

Beschermde gebieden

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van Economische Zaken (EZ) blijkt dat op ongeveer 6,5 kilometer ten noordoosten van het plangebied het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal ligt. Op ongeveer 7,5 kilometer ten zuiden van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek. Het dichtstbijzijnde gebied dat tot de EHS behoort ligt ongeveer 1.800 meter ten zuiden van het plangebied. Voorgenomen plannen zullen gezien de kleinschalige aard van de plannen en de grote afstand tot beschermde gebieden geen effect hebben op Natura 2000-gebieden of de EHS.

Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende beschermde soorten voor die vermeld staan in de tabellen van de Flora- en faunawet.

Soorten van FFtabel 1

Mogelijk wordt het plangebied gebruikt door enkele grondgebonden zoogdieren en amfibieën die zijn opgenomen in FFtabel 1. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt een vrijstelling: bij het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen is het voor deze soorten niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen.

Soorten van FFtabel 3

De mogelijk in het plangebied voorkomende vleermuizen staan vermeld op FFtabel 3 en de Habitatrichtlijn en zijn strikt beschermd. Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De voorgenomen ontwikkelingen hebben echter geen negatief effect tot gevolg ten aanzien van het foerageergebied van vleermuizen. Aanleggen van een boomgaard of het planten van andere groenstructuren zal een positief effect hebben op vleermuizen.

Soorten van FFtabel vogels

De in het plangebied voorkomende vogelsoorten staan vermeld op FFtabel vogels en zijn strikt beschermd. Het plangebied vormt foerageergebied voor vogels. In het plangebied zijn geen nesten aanwezig die jaarrond beschermd zijn. De voorgenomen plannen hebben geen negatief effect op vogels.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Creemers R. et al., De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9, RAVON, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2009.
- + Delft, Van J.J.C.W. et al. Waarnemingenoverzicht 2009, RAVON 38, jaargang 12, nummer 4, Stichting RAVON, Nijmegen, 2010.
- + Dienst Regelingen, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Soortenstandaard rugstreeppad, Den Haag, 2011.
- + Dijkstra K, D, B. et al., De Nederlandse libellen, Nederlandse Fauna 4, Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2002.
- + Bos F. et al., De dagvlinders van Nederland, Nederlandse Fauna 7, De Vlinderstichting, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2006.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H. et al., Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997.
- + Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten, 22 februari 2005.

Internet

- + www.gelderland.nl
- + Beschermde gebieden: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>, geraadpleegd op 24 oktober 2013
- + www.rijksoverheid.nl
- + www.ravon.nl
- + www.vlinderstichting.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.telmee.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.libellennet.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Flora- en faunawet (bron: Rijksoverheid 2011)

De Flora- en faunawet beschermt soorten, niet individuele planten of dieren, om te voorkomen dat het voortbestaan van de soort in gevaar komt. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit.

Doelstelling van de Flora- en faunawet is de bescherming en het behoud van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is het 'Nee, tenzij' principe. Dit betekent dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Heel vaak gaan activiteiten en de bescherming van soorten prima samen. Soms is het optreden van schade aan beschermde dieren en planten echter onvermijdelijk. In die situaties is het nodig om vooraf te bekijken of hiervoor een vrijstelling geldt, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd.

In de Flora- en faunawet geldt een verbod op activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten. De wet spreekt niet van (ruimtelijke) plannen. Op basis van de onderzoeksplicht (Wro) en de plicht tot het vaststellen van een uitvoerbaar plan dient bij het maken van bestemmingsplannen beoordeeld te worden of er belemmeringen aanwezig zijn voor verlening van een eventuele ontheffing voor de activiteiten in het plan.

In 2005 is met het gewijzigde Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten het beschermingsregime versoepeld. Met deze aangepaste regelgeving is niet meer altijd een ontheffing nodig voor het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte. Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen geldt nu een vrijstellingsregeling. Voor ruimtelijke ontwikkelingen is in veel gevallen een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet van toepassing. Bij de vrijstellingsregeling zijn twee criteria belangrijk: de zeldzaamheid van de aangetroffen soort en de ingrijpendheid van de werkzaamheden. Hoe zeldzamer de soort en hoe ingrijpender de activiteit, hoe strikter de regeling:

- + voor de soorten van FFtabel 1 is geen ontheffing nodig;
- + voor de soorten van FFtabel 2 geldt dat moet worden gewerkt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Indien er geen goedgekeurde gedragscode voorhanden is zijn ook de soorten uit FFtabel 2 ontheffingsplichtig;
- + voor soorten van FFtabel 3 moet altijd ontheffing worden aangevraagd. Behalve voor beschermde soorten, geldt deze indeling ook voor hun vaste rust- en verblijfplaatsen.

De zorgplicht uit artikel 2 blijft echter altijd van toepassing op alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving.

Door een wijziging in de wetgeving in 2009 is het voor soorten van de Habitatrichtlijn (bijvoorbeeld vleermuizen en rugstreeppad) en voor vogels niet meer mogelijk een ontheffing te verkrijgen voor ruimtelijke inrichting of ontwikkelingen. Daarnaast geldt voor vogels dat een ontheffing in het kader van "dwingende reden groot openbaar belang" eveneens niet meer mogelijk is.

Natuurbeschermingswet 1998 (bron: Rijksoverheid 2011)

De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van gebieden die als staats- of beschermd natuurmonument zijn aangewezen. Deze juridische status geeft extra bescherming aan bijzonder waardevolle en kwetsbare natuurgebieden. Het belangrijkste onderdeel van de wet is dat er een aparte vergunning nodig is voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor het natuurmonument. Het maakt daarbij niet uit waar die activiteiten plaatsvinden, dat kan zowel binnen als buiten het natuurgebied zijn (de zogenaamde 'externe werking'). Op dit moment is ongeveer 300.000 ha natuurgebied aangewezen als staats- of beschermd natuurmonument.

In 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet (Nb) 1998 in werking getreden. Daarmee voldoet Nederland aan de eisen van de Europese natuurwetgeving. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Hieronder vallen de speciale beschermingszones volgens de Vogel- en Habitatrichtlijn, gebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstoringseffect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets. De habitattoets is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechterings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolprocedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring vanwege de Natuurbeschermingswet nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid 2011)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de nieuwe Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen door in gemeentelijke bestemmingsplannen.